

Onderzoek COVID en Q-koorts

- De regio Noord-Brabant/Limburg is in de eerste golf zwaar getroffen door de COVID-19 pandemie. Media noemen in dezelfde context uitbraken van varkenspest en Q-koorts. Het gebied kent een hoge veedichtheid en er is een hoge mate van luchtverontreiniging. Luchtverontreiniging kent meerdere bronnen, waar veehouderij er één van is. In verband met de overlap zijn er vragen gesteld over de link tussen Q-koorts en COVID.
- Het Q-koorts en COVID-19 onderzoek is losgekoppeld van het grotere vraagstuk rondom COVID, luchtkwaliteit en veehouderij, omdat het een meer medisch/klinisch vraagstuk betreft. Voor zowel Q-koorts en COVID-19 geldt dat ze veroorzaakt worden door een ziekteverwekker (bacterie en virus), waarbij Q-koorts als bron geiten en schapen heeft (materiaal via fijnstof in de lucht) en de COVID-19 pandemie (behalve via nertsen) door mens-op-mens verspreiding gedreven wordt. Q-koorts patiënten zijn mogelijk een risicogroep voor (ernstige) COVID-19; daarnaast is er overlap in regio (N-Brabant).

In overleg met het RIVM is een onderzoeksplan opgesteld dat aansluit aan bij eerder onderzoek naar Q-koorts uitgevoerd door het RIVM en NIVEL.

- Het onderzoek richt zich op de relevante vragen m.b.t. het risico op (ernstige) infecties bij Q-koorts patiënten, gebruikmakend van patiëntenregistraties van huisartsen en ziekenhuizen en een eerder opgezet Q-koorts onderzoekscohort in de regio Brabant.
- Het voorgestelde onderzoek kan De omvang van de deelonderzoeken lijkt ruim voldoende en is uitvoerbaar, maar hangt wel af van de aantallen Q-koorts patiënten met COVID. De regio Brabant is uiteraard wel de belangrijkste aangedane regio voor deze beide infectieziekten.
- Er zullen eerst op basis van meldingsgegevens oriënterende analyses worden uitgevoerd. Daarnaast is een drietal korte onderzoeken gepland, waarvoor verdere gegevens uit huisartsenpraktijken en ziekenhuizen in Brabant worden verzameld en geanalyseerd. Dit onderzoek is al in gang gezet en voor het einde van het jaar worden de resultaten verwacht. Deze zullen op relatief korte termijn (afspraak begin mei, kamer toegezegd tweede kwartaal 2021), resultaten leveren.

Onderzoek COVID en luchtkwaliteit

- In buitenlands onderzoek zijn data van luchtverontreiniging door fijnstof vergeleken met sterftcijfers door COVID-19 (inclusief Nederlandse data). De resultaten suggereren dat luchtverontreiniging een belangrijke factor is die het risico op sterfte door COVID-19 vergroot. Naar schatting is volgens de auteurs 19% van de coronasterfte in Europa gerelateerd aan luchtvervuiling. De onderzoekers schatten dat meer dan de helft hiervan komt door het gebruik van fossiele brandstoffen.
- Het is bekend dat luchtverontreiniging in het algemeen kan leiden tot een verhoogd risico op ziekte en sterfte. Er zijn hypothesen dat luchtverontreiniging van invloed zou kunnen zijn op de kwetsbaarheid voor COVID-19. Het is niet bekend op basis van beschikbaar onderzoek of dit in stedelijke regio's leidt tot heftigere gevallen.
- De maatregelen om de situatie te verbeteren zijn op terrein van het verbeteren van de luchtkwaliteit ten behoeve van de gezondheid zoals met het Schone Lucht Akkoord (IenW) al wordt nagestreefd.
- VWS heeft samen met LNV en IenW het RIVM verzocht een verkenning uit te voeren samen met andere onderzoeksorganisaties naar de onderzoeksmogelijkheden aangaande de relatie luchtkwaliteit en (de ernst van) COVID-19.
- Het RIVM is met een uitgebreid voorstel gekomen. Alle drie bewindspersonen zijn in algemene zin positief over jullie onderzoeksvoorstel en het laten uitvoeren van dergelijk onderzoek. Wel zijn nog een aantal verzoeken en aandachtspunten meegegeven. Dit betreft het publiceren van tussenresultaten, het opnemen van een internationale vergelijking en completeren van de onderzoeksgroep.
- Recent (begin januari) is besloten dit onderzoek te gaan financieren en op korte termijn gaan we verder in gesprek met de onderzoekers. Dit wordt afgestemd met LNV en IenW (IenW neemt de lead-rol).